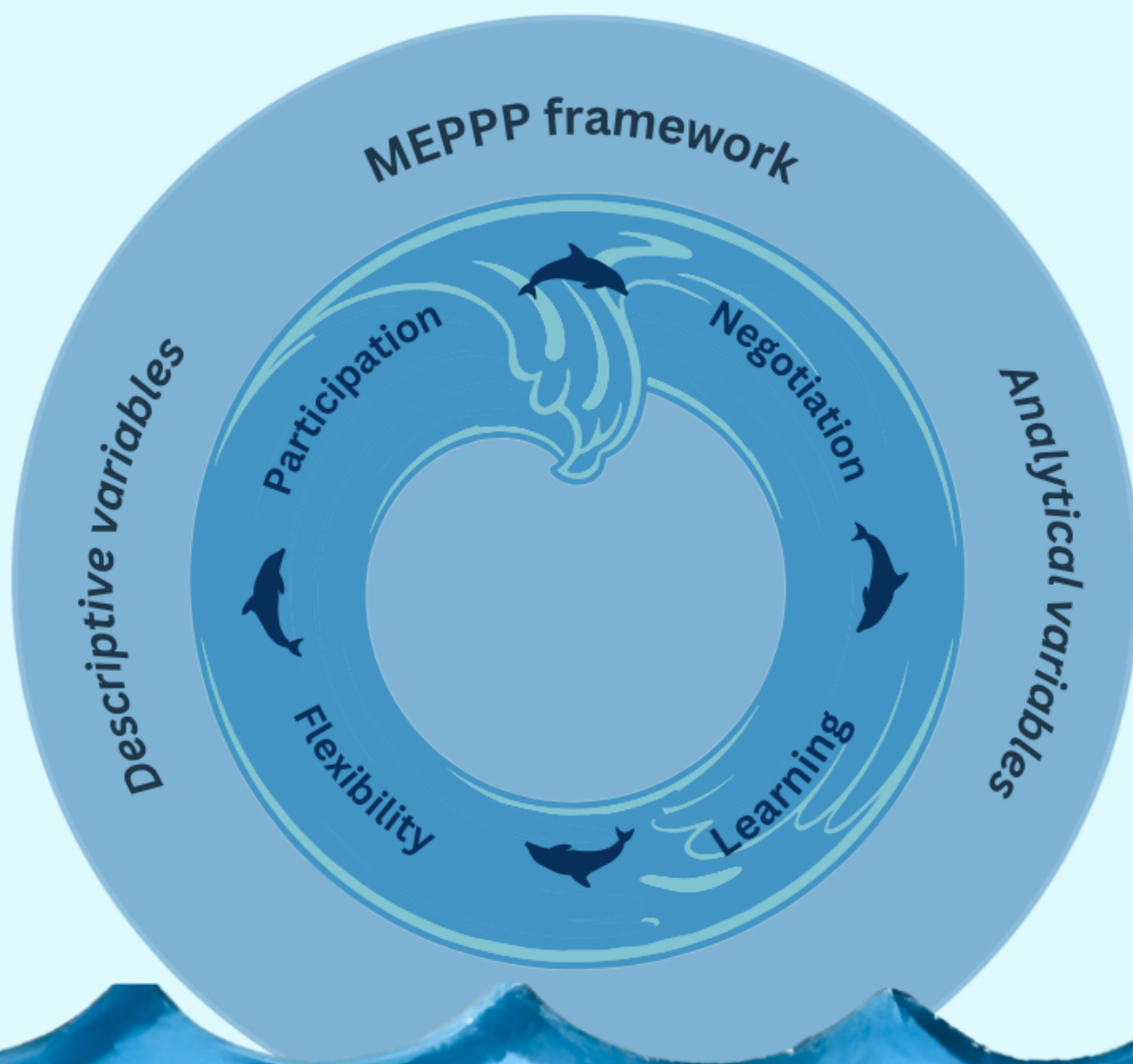

Trust-Reciprocity Monitoring Framework

Een praktische handleiding voor participatieve monitoring met nieuwkomers

Door: Pien Veenis

Trust

Reciprocity

Ontwikkeld in het kader van de masterscriptie:

From lived experiences to participatory monitoring: Understanding the mental wellbeing of displaced Ukrainians in the Netherlands

Vertaald naar het Nederlands vanuit het Engels:

Van persoonlijke ervaringen naar participatieve monitoring: Inzicht in het mentaal welzijn van ontheemde Oekraïners in Nederland

Gemaakt door:

Pien Veenis

Studentnummer:

0976806

Masteropleiding:

Organizing Social Impact (Utrecht University)

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Introductie	4
Begrippenlijst en achtergrond	6
Deze korte begrippenlijst legt de belangrijkste termen uit die in deze gids worden gebruikt en die mogelijk extra uitleg nodig hebben. De bronnen in de tabel zijn de belangrijkste bronnen die zijn gebruikt om de termen uit te leggen. Ze kunnen worden gebruikt als praktisch startpunt.	
Verschillende begrippen, vooral vertrouwen, wederkerigheid en participatieve monitoring, zijn gebaseerd op verschillende bronnen en op de onderzoeksresultaten van de masterscriptie. Lezers die de volledige theoretische achtergrond, onderzoeksresultaten en redenering achter het framework willen begrijpen, kunnen de bijbehorende masterscriptie raadplegen.	
Trust-Reciprocity Monitoring Framework	8
<i>Wat is dit framework?</i>	8
Het framework begrijpen	9
<i>Vertrouwen en wederkerigheid: de basis</i>	9
<i>De PM&E-cyclus: het monitoringproces</i>	9
<i>MEPPP: schaalbaarheid</i>	10
<i>Mogelijke indicatoren</i>	11
<i>Waarom de dolfijnen?</i>	11
Hoe het framework werkt	13
<i>Roadmap</i>	13
<i>Voorbeeld: het framework gebruiken in de praktijk</i>	14
Hoe gebruik je deze praktische gids?	16
Deel I: De basis	17
Vertrouwen	17
<i>Doel</i>	17
<i>Belangrijke aandachtspunten voor partnerorganisaties</i>	17
Wederkerigheid	18
<i>Doel</i>	18
<i>Belangrijke aandachtspunten voor partnerorganisaties</i>	19
Deel II: PM&E-cyclus	21
Participatie	21
<i>Doel</i>	21
<i>Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy</i>	21
Onderhandeling	21
<i>Doel</i>	21
<i>Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy</i>	22
Leren	22
<i>Doel</i>	22
<i>Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy</i>	23
Flexibiliteit	24
<i>Doel</i>	24
<i>Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy</i>	24
Deel III: MEPPP-framework	25
<i>Doel</i>	25
<i>Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy</i>	25
Afsluitende opmerkingen	27
<i>Wat het framework doet</i>	27
<i>Wat het framework niet doet</i>	27
<i>Voorwaarden voor succes</i>	27

Introductie

Deze praktische gids is ontwikkeld als scriptieproduct op basis van onderzoek naar de ervaringen en het welzijn van ontheemde Oekraïners. Het is een op onderzoek gebaseerd framework dat laat zien welke uitgangspunten nodig zijn om monitoring op een zinvolle en participatieve manier uit te voeren. Het framework is gebaseerd op interviews, literatuur, observaties en nauwe samenwerking met OpenEmbassy. Lezers die meer willen weten over de theorie, onderzoeksresultaten en keuzes achter het framework, kunnen de bijbehorende masterscriptie lezen.

Het framework is ontwikkeld aan de hand van onderzoek naar de ervaringen en het welzijn van ontheemde Oekraïners in Nederland. In deze praktische gids wordt dit project gebruikt als casestudy om te laten zien hoe het framework in de praktijk kan worden toegepast. Het framework zelf is echter breder dan deze casus. OpenEmbassy en partnerorganisaties kunnen het ook gebruiken bij het organiseren van expertpools rond gevoelige onderwerpen, zoals welzijn of integratie. Gemeenten worden in deze gids genoemd als voorbeeld van een partnerorganisatie, omdat zij in de casestudy een belangrijke rol spelen.

Deze praktische gids hoort bij het Trust-Reciprocity Monitoring Framework en biedt praktische handvatten voor participatieve monitoring met nieuwkomers. Het framework legt uit hoe betekenisvolle participatie kan worden opgebouwd en behouden door aandacht te besteden aan vertrouwen, wederkerigheid, Participatory Monitoring and Evaluation (PM&E) en het Monitoring and Evaluation of Participatory Planning Processes (MEPPP)-framework.

Betekenisvolle participatie ontstaat niet vanzelf. Het **doel** van dit framework is daarom om organisaties te helpen **betekenisvolle participatie** op een goede manier vorm te geven. Tegelijkertijd helpt het organisaties om te **leren** van de uitkomsten, hun aanpak **aan te passen** en hun ondersteuning in de loop van de tijd te **verbeteren**. Het framework is ontwikkeld op basis van de bevindingen van de masterscriptie. Daaruit kwam een belangrijke uitdaging naar voren, zowel in de literatuur als in de praktijk: hoe kunnen expertpools op verschillende locaties worden herhaald, zonder dat de lokale context en persoonlijke ervaringen verloren gaan? Bestaande benaderingen zoals PM&E en het MEPPP-framework bieden hiervoor een goede basis. PM&E legt de nadruk op participatie, onderhandeling, leren en flexibiliteit. MEPPP biedt een structuur waarmee monitoringprocessen op verschillende plekken kunnen worden herhaald, zonder dat de uitkomsten overal hetzelfde hoeven te zijn.

Aanpak	Uitleg	Doel	Voorbeeld over het monitoren van mental welzijn
PM&E	Een manier van monitoren waarbij deelnemers actief meedenken over wat er besproken moet worden en hoe de uitkomsten gebruikt kunnen worden. De aanpak wordt steeds aangepast aan veranderende situaties.	Ervoor zorgen dat monitoring <i>met mensen</i> wordt gedaan, in plaats van alleen <i>over mensen</i> .	PM&E zorgt ervoor dat deelnemers op elke locatie actief meedoen in het gesprek over wat welzijn voor hen betekent en welke onderwerpen voor hen het belangrijkste zijn.

MEPPP	Een framework dat organisaties helpt om participatieve processen op een vaste en duidelijke manier vast te leggen en te organiseren, terwijl de uitkomsten per context mogen verschillen.	Participatieve monitoring op verschillende locaties kunnen <i>herhalen</i> en <i>vergelijken</i> .	MEPPP zorgt ervoor dat elke locatie dezelfde soort 'beschrijvende informatie' vastlegt. De gesprekken kunnen per locatie verschillen, maar het monitoringproces blijft vergelijkbaar. Zo kunnen organisaties leren van verschillende contexten, terwijl er ruimte blijft voor de lokale situatie.
--------------	---	--	---

De bevindingen van de masterscriptie laten zien dat deze principes nog steeds relevant zijn. Tegelijkertijd laten ze ook zien dat het monitoren van nieuwkomers extra aandacht vraagt voor vertrouwen en wederkerigheid. Uit het onderzoek kwam steeds naar voren dat betekenisvolle participatie alleen mogelijk is wanneer deelnemers zich veilig, gerespecteerd en gehoord voelen. Daarnaast werd participatie als betekenisvol ervaren wanneer deelnemers konden zien dat hun bijdrage werd gebruikt voor acties en terugkoppeling. Daarom vormen vertrouwen en wederkerigheid de basis van dit framework.

- **Vertrouwen:** een voorwaarde voor betekenisvolle participatie
- **Wederkerigheid:** een voorwaarde om participatie ook op langere termijn betekenisvol te houden

Samen met PM&E en MEPPP vormen deze elementen een doorlopende monitoringcyclus. Deze cyclus bestaat uit korte feedbackmomenten en voortdurende aanpassing. Dit sluit aan bij de dolfijnmetafoor, die later in deze praktische gids wordt uitgelegd.

Begrippenlijst en achtergrond

Deze begrippenlijst legt de belangrijkste termen uit die in het **Trust-Reciprocity Monitoring Framework** worden gebruikt. In de laatste kolom staat waar de belangrijkste theoretische of praktische achtergrond van de term te vinden is.

Term	Uitleg	Theoretische achtergrond
Nieuwkomers	Mensen die nieuw zijn in Nederland en hun weg zoeken in participatie, ondersteuning en integratie. In het werk van OpenEmbassy worden nieuwkomers gezien als mensen met waardevolle kennis over hun eigen ervaringen.	(OpenEmbassy, 2025). https://www.openembassy.nl/en/about-us/
Expertpool	Een participatieve werkwijze van OpenEmbassy waarin nieuwkomers hun ervaringen, inzichten en aanbevelingen delen. Deelnemers worden gezien als experts door ervaring, en niet alleen als respondenten.	(OpenEmbassy, 2025). https://www.openembassy.nl/en/knowledge/hoe-je-de-belangrijkste-stemmen-hoort-onze-expertpoolmethodiek/
Cultural mediator	Cultural mediators begeleiden gesprekken met nieuwkomers over hun ervaringen met migratie en integratie in Nederland. Zij luisteren actief en helpen een omgeving te creëren waarin mensen zich veilig, gehoord en gerespecteerd voelen. Ze hebben veel kennis van hun eigen cultuur, spreken vaak meerdere talen en hebben meestal een band met dezelfde gemeenschappen als de deelnemers.	(OpenEmbassy, 2025). https://www.openembassy.nl/en/events/een-cultural-mediator-worden/
Participatory monitoring / PM&E	Een manier van monitoren waarbij deelnemers actief meedenken over wat belangrijk is, wat besproken moet worden en hoe de uitkomsten gebruikt kunnen worden. Het betekent dat monitoring met mensen wordt gedaan, in plaats van alleen over mensen.	(Njuki et al., 2006). https://hdl.handle.net/10568/56138
MEPPP Framework	Een framework dat organisaties helpt om participatieve processen op een vaste en duidelijke manier vast te leggen, terwijl de uitkomsten per context mogen verschillen. In deze gids helpt MEPPP om expertpools op verschillende plekken te herhalen, zonder de lokale context uit het oog te verliezen.	(Hassenforder et al., 2016) https://doi.org/10.1007/s00267-015-0599-5

Vertrouwen	Een voorwaarde waardoor deelnemers zich veilig genoeg voelen om mee te doen en ervaringen te delen. In dit framework is vertrouwen geen extra toevoeging, maar een basisvoorwaarde voor betekenisvolle participatie.	Bevindingen en ondersteunende literatuur in de masterscriptie
Wederkerigheid	Een voorwaarde waardoor deelnemers zich veilig genoeg voelen om mee te doen en eerlijk te delen. In dit framework is vertrouwen geen extra toevoeging, maar een basisvoorwaarde voor betekenisvolle participatie.	Bevindingen en ondersteunende literatuur in de masterscriptie
Contextuele sensitiviteit	Het vermogen om monitoring aan te passen aan de specifieke groep, locatie en situatie, in plaats van elke context in dezelfde vaste categorieën te plaatsen.	Bevindingen en ondersteunende literatuur in de masterscriptie

Deze korte begrippenlijst legt de belangrijkste termen uit die in deze gids worden gebruikt en die mogelijk extra uitleg nodig hebben. De bronnen in de tabel zijn de belangrijkste bronnen die zijn gebruikt om de termen uit te leggen. Ze kunnen worden gebruikt als praktisch startpunt.

Verschillende begrippen, vooral vertrouwen, wederkerigheid en participatieve monitoring, zijn gebaseerd op verschillende bronnen en op de onderzoeksresultaten van de masterscriptie. Lezers die de volledige theoretische achtergrond, onderzoeksresultaten en redenering achter het framework willen begrijpen, kunnen de bijbehorende masterscriptie raadplegen.

Trust-Reciprocity Monitoring Framework

Wat is dit framework?

Het Trust-Reciprocity Monitoring Framework (TRM) is ontwikkeld om uit te leggen hoe betekenisvolle participatie in expertpools kan worden opgebouwd, behouden en georganiseerd op verschillende locaties. Het framework laat zien welke voorwaarden nodig zijn voor participatieve werkwijzen, zoals expertpools, en hoe OpenEmbassy en partnerorganisaties hier in de praktijk aan kunnen bijdragen.

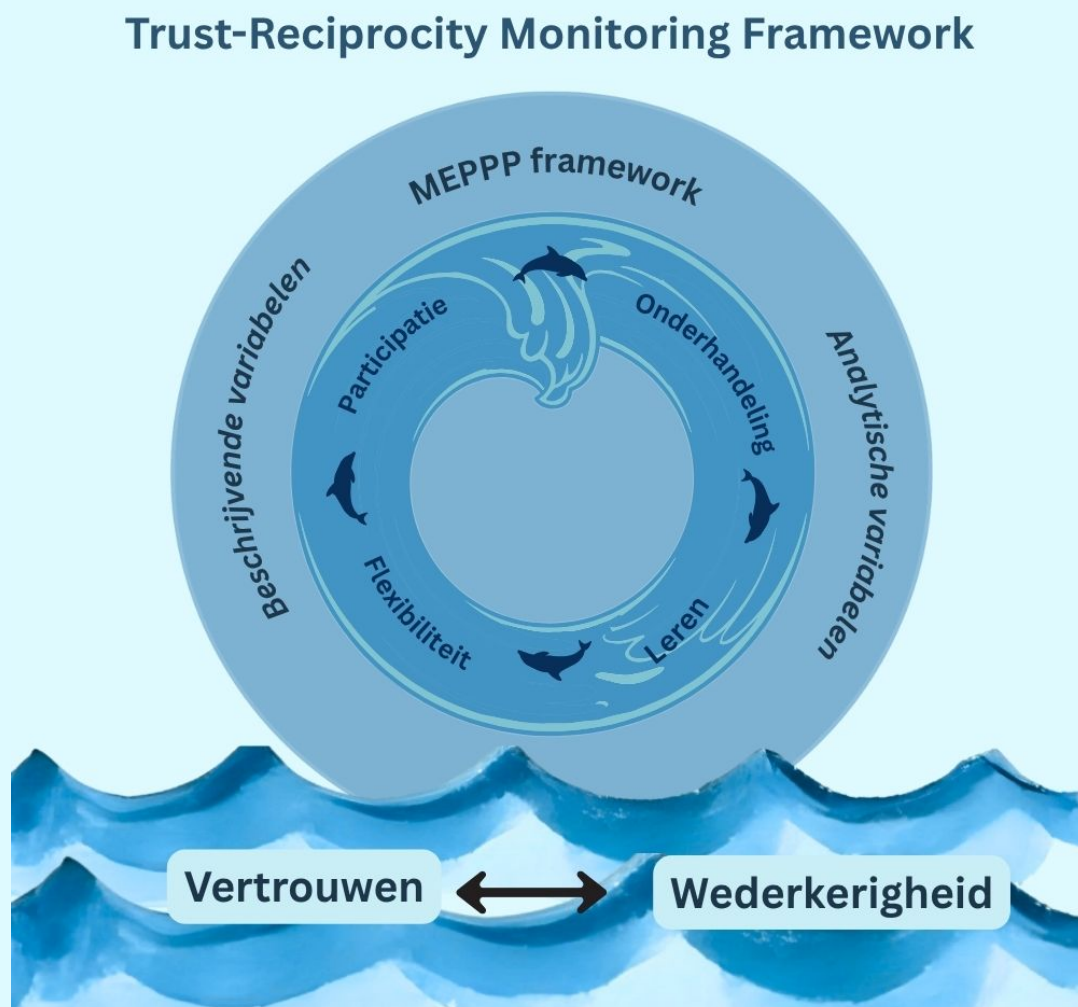
Het framework combineert drie onderdelen:

1. Vertrouwen en wederkerigheid
2. De PM&E-cyclus
3. Het MEPPP-framework

Hoewel het framework uit drie bouwstenen bestaat, moeten deze niet als losse onderdelen worden gezien. Vertrouwen en wederkerigheid, PM&E en MEPPP beïnvloeden elkaar steeds tijdens het monitoringproces. Samen vormen ze één samenhangend geheel, in plaats van een reeks losse stappen. Het framework ondersteunt doorlopende monitoring met korte feedbackmomenten. Daardoor kunnen organisaties leren, hun aanpak aanpassen en reageren op veranderende omstandigheden.

De rollen van OpenEmbassy en partnerorganisaties worden door de hele gids heen uitgelegd. In deze casestudy worden gemeenten gebruikt als praktisch voorbeeld van partnerorganisaties. Bij expertpools is OpenEmbassy verantwoordelijk voor het bewaken van de participatieve aanpak. Partnerorganisaties kunnen bijdragen aan de voorwaarden die participatie en voortgang mogelijk maken.

De figuur hieronder laat het **Trust-Reciprocity Monitoring Framework** zien.

Het framework begrijpen

Vertrouwen en wederkerigheid: de basis

De basis van het framework bestaat uit vertrouwen en wederkerigheid. Participatie werkt alleen wanneer deelnemers vertrouwen hebben in het proces en het gevoel hebben dat deelname waardevol is. Daarom worden vertrouwen en wederkerigheid niet als losse stappen in de monitoringcyclus gezien. Ze vormen de basis en spelen tijdens het hele monitoringproces een rol.

Vertrouwen

Vertrouwen is een voorwaarde voor betekenisvolle participatie. Deelnemers gaven aan dat zij gevoelige onderwerpen alleen willen bespreken wanneer zij zich veilig en gehoord voelen, en wanneer zij niet bang hoeven te zijn voor negatieve gevolgen. Zonder vertrouwen kunnen deelnemers ervoor kiezen om niet mee te doen, stil te blijven of sociaal wenselijke antwoorden te geven tijdens monitoringssessies.

Vertrouwen is een gedeelde verantwoordelijkheid. In deze context betekent dit:

- **OpenEmbassy** draagt bij aan vertrouwen door bijvoorbeeld een veilige omgeving te creëren waarin deelnemers zich gehoord voelen.
- **Gemeenten** kunnen al vóór de monitoringactiviteiten bijdragen aan vertrouwen door duidelijk te communiceren met bewoners, het doel van participatie uit te leggen, de perspectieven van deelnemers serieus te nemen en te laten zien hoe hun input waar mogelijk kan bijdragen aan verbeteringen.

Wederkerigheid

Wederkerigheid zorgt ervoor dat participatie betekenisvol blijft. Deelnemers benadrukten dat monitoring geen proces moet worden waarin organisaties alleen informatie ophalen zonder iets terug te geven. Wanneer deelnemers kunnen zien dat hun input bijdraagt aan verandering, zijn zij eerder bereid om ook in toekomstige monitoringssessies mee te blijven doen.

Wederkerigheid is ook een gedeelde verantwoordelijkheid. In deze context betekent dit:

- **OpenEmbassy** draagt bij aan wederkerigheid door bijvoorbeeld verwachtingen duidelijk en eerlijk te bespreken.
- **Gemeenten** spelen een belangrijke rol door aan deelnemers te laten zien en te communiceren wat er met hun input gebeurt.

Vertrouwen en wederkerigheid **versterken** elkaar. Zoals eerder uitgelegd, moedigt vertrouwen participatie aan. Wederkerigheid versterkt vervolgens het vertrouwen. Samen creëren ze de **voorwaarden** voor doorlopende monitoring op de langere termijn. Het opbouwen van vertrouwen en wederkerigheid kost tijd en vraagt om herhaald contact. Betekenisvolle participatie ontstaat daarom eerder door langdurige en doorlopende samenwerking dan door eenmalige monitoringactiviteiten.

De PM&E-cyclus: het monitoringproces

Wanneer vertrouwen en wederkerigheid aanwezig zijn, kan een expertpool plaatsvinden via de PM&E-cyclus. Het framework bouwt voort op de cyclus van Participatory Monitoring & Evaluation (PM&E). Deze cyclus bestaat uit vier onderdelen die met elkaar verbonden zijn.

Participatie

Deelnemers worden actief betrokken als experts door ervaring. Het doel is niet alleen om informatie te verzamelen, maar om ruimte te maken voor mensen om hun ervaringen en perspectieven te delen.

Onderhandeling

Deelnemers en andere betrokkenen bepalen samen welke onderwerpen besproken en gemonitord moeten worden. Dit helpt ervoor te zorgen dat monitoring aansluit bij de prioriteiten van deelnemers, en niet alleen bij de belangen van gemeenten.

Leren

Ervaringen die tijdens de monitoring worden gedeeld, worden vertaald naar inzichten. Organisaties herkennen patronen, uitdagingen en kansen voor verbetering.

Flexibiliteit

Monitoring blijft aansluiten bij veranderende omstandigheden. Nieuwe onderwerpen, uitdagingen en prioriteiten kunnen worden meegenomen wanneer de situatie verandert.

Hieronder staat een vereenvoudigde tabel die laat zien hoe deze onderdelen er in de praktijk uit kunnen zien.

Onderdeel van	Envoudige uitleg in de praktijk
Participatie	Deelnemers delen hun ervaringen
Onderhandeling	Deelnemers en betrokken organisaties bepalen samen welke onderwerpen worden besproken.
Leren	Inzichten worden opgehaald en herkend.
Flexibiliteit	De volgende sessie wordt aangepast op basis van deze inzichten.

Samen vormen deze vier onderdelen een doorlopende cyclus van expertpools, leren en aanpassen. In deze cyclus heeft OpenEmbassy een centrale rol in het begeleiden van het proces. Gemeenten ondersteunen participatie door deelname mogelijk te maken, lokale context te delen en acties en ontwikkelingen terug te koppelen aan OpenEmbassy als begeleidende organisatie.

MEPPP: schaalbaarheid

De PM&E-cyclus vindt plaats binnen het MEPPP-framework. MEPPP biedt een structuur waarmee gemeenten en organisaties, zoals OpenEmbassy, monitoring op verschillende locaties kunnen herhalen, vergelijken en ervan kunnen leren. Dit gebeurt zonder deelnemers in vooraf bepaalde categorieën te plaatsen. MEPPP zorgt ervoor dat elke locatie op een vergelijkbare manier werkt, terwijl de uitkomsten per locatie kunnen verschillen. Zo kan OpenEmbassy monitoringactiviteiten op verschillende locaties met elkaar vergelijken, terwijl er ruimte blijft voor lokale contexten en behoeften. Binnen het MEPPP-framework kan OpenEmbassy de structuur, documentatie en analyse bewaken. Gemeenten dragen bij door lokale context te delen en de bevindingen te gebruiken voor opvolging en mogelijke verbeteringen in de leefomstandigheden. Het framework schrijft niet precies voor hoe data opgeslagen, geanalyseerd of gerapporteerd moet worden. Organisaties kunnen zelf een aanpak kiezen die past bij hun context en werkwijze, zolang zij zorgen voor een ethische, transparante en consistente aanpak tijdens de verschillende monitoringcycli. MEPPP maakt onderscheid tussen twee soorten variabelen.

Beschrijvende variabelen

Deze variabelen beschrijven hoe een monitoringactiviteit wordt georganiseerd. Denk bijvoorbeeld aan het aantal deelnemers, de manier van begeleiden en de duur van de sessie. Deze variabelen blijven hetzelfde of vergelijkbaar en maken het mogelijk om de aanpak op verschillende locaties te herhalen.

Analytische variabelen

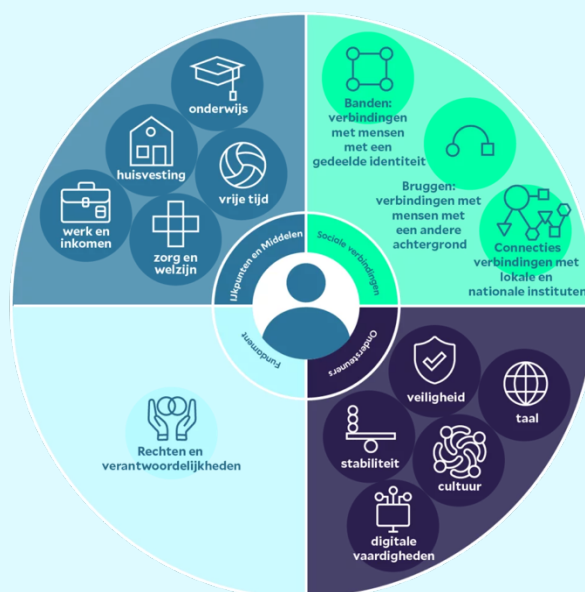
Deze variabelen beschrijven wat er tijdens het gesprek naar voren komt, zoals zorgen over welzijn of aanbevelingen van deelnemers. Deze variabelen blijven flexibel en zorgen ervoor dat er ruimte is voor de specifieke context.

Mogelijke indicatoren

OpenEmbassy kijkt naar de ondersteuning van nieuwkomers vanuit het Indicators of Integration Framework van Alison en Strang. Dit is een wetenschappelijk onderbouwd model dat gebaseerd is op de ervaringen van nieuwkomers zelf. OpenEmbassy heeft dit model samen met de grondleggers verder ontwikkeld voor de Nederlandse context.

In alle projecten verzamelt OpenEmbassy kennis op basis van dit evidence-based model. Het model helpt bij het ontwerpen, ontwikkelen, meten en evalueren van integratiebeleid. Zo kunnen gemeenten, maatschappelijke organisaties en werkgevers nieuwkomers zo goed mogelijk ondersteunen bij hun participatie. Het model biedt een duidelijke basis voor consistente dataverzameling. Tegelijkertijd kunnen beleidsmakers en uitvoerders het model aanpassen aan hun eigen lokale en veranderende context. De figuur laat het model van de Indicators of Integration zien.

In lijn met de principes van PM&E moeten deelnemers betrokken blijven bij het bepalen welke onderwerpen relevant zijn. Daarom worden deze indicatoren vooral gebruikt als startpunt voor het gesprek. Tegelijkertijd moet er ruimte blijven voor nieuwe onderwerpen die in de loop van de tijd naar voren kunnen komen. Veranderingen kunnen worden gevolgd door deze thema's tijdens volgende monitoringcycli opnieuw te bespreken. Organisaties kunnen dan letten op de vraag of deelnemers verbetering ervaren, of juist nieuwe zorgen hebben rondom eerder besproken indicatoren.

Hoewel dit framework is ontwikkeld voor het monitoren van welzijn, kunnen de onderliggende principes van vertrouwen, wederkerigheid, PM&E en MEPPP ook worden gebruikt voor het monitoren van andere gevoelige onderwerpen.

Waarom de dolfinen?

Traditionele monitoring lijkt vaak op een onderzeeër. Organisaties verzamelen lange tijd informatie en komen pas weer boven water wanneer het rapport klaar is. In veel gevallen worden resultaten pas maanden of zelfs jaren na de dataverzameling gepubliceerd. Tegen die tijd kan de situatie van deelnemers alweer veranderd zijn. Dit geldt vooral in snel veranderende contexten, zoals ontheemding en welzijn.

Dit framework kiest voor een andere benadering: de **dolfijn**.

Dolfijnen komen regelmatig boven water, kijken naar hun omgeving en passen hun richting aan. Op dezelfde manier zouden expertpools moeten bestaan uit korte feedbackmomenten. Daardoor kunnen deelnemers ervaringen delen, kunnen organisaties daarvan leren en kunnen er steeds aanpassingen worden gedaan.

Deze doorlopende feedbackmomenten zijn ook belangrijk om vertrouwen en wederkerigheid op langere termijn te behouden. Door regelmatig terug te keren naar deelnemers, uitkomsten te delen en de aanpak aan te passen op basis van nieuwe inzichten, kunnen OpenEmbassy en partnerorganisaties betekenisvolle participatie ondersteunen tijdens meerdere monitoringcycli.

Hoe vaak monitoring precies moet plaatsvinden, hangt af van de lokale omstandigheden. Wel is het belangrijk dat monitoring vaak genoeg plaatsvindt om veranderingen in de ervaringen en het welzijn van deelnemers op te merken. In snel veranderende contexten, zoals ontheemding, tijdelijke bescherming en ontwikkelingen in oorlog, kunnen organisaties bijvoorbeeld denken aan een monitoringcyclus elke drie tot zes maanden. Extra monitoringmomenten kunnen passend zijn na belangrijke beleidsveranderingen, of in deze casestudy bijvoorbeeld na ontwikkelingen in Oekraïne of veranderingen in leefomstandigheden.

Dit idee is geïnspireerd op agile en iteratieve manieren van werken. Daarbij vindt leren en aanpassen niet pas aan het einde plaats, maar tijdens het hele proces.

Hoe het framework werkt

Het framework moet niet worden gezien als een lineair proces. Het werkt juist als een doorlopende cyclus, waarin de verschillende onderdelen elkaar steeds beïnvloeden en versterken.

- Vertrouwen maakt participatie mogelijk
- Participatie creëert ruimte voor onderhandeling
- Onderhandeling leidt tot leren
- Leren leidt tot aanpassing (door flexibiliteit)
- Deze aanpassingen zorgen voor zichtbare uitkomsten die bijdragen aan wederkerigheid
- Wederkerigheid versterkt vertrouwen en ondersteunt toekomstige participatie

Net als een dolfijn die regelmatig boven water komt om de omgeving te bekijken en van richting te veranderen, keren organisaties steeds terug naar deelnemers. Ze reflecteren op de bevindingen en passen hun aanpak aan op basis van nieuwe inzichten. Tijdens dit hele proces ondersteunt MEPPP het opschalen en leren tussen verschillende locaties.

Roadmap

Deze roadmap laat de belangrijkste fases zien van één cyclus van participatieve monitoring die herhaald kan worden. De fases worden in een logische volgorde gepresenteerd, maar moeten niet worden gezien als een strak lineair proces. In de praktijk zijn monitoring en leren terugkerende activiteiten. Betrokkenen kunnen teruggaan naar een eerdere fase, prioriteiten aanscherpen of methoden aanpassen. De roadmap is daarom bedoeld als een flexibel hulpmiddel dat kan worden aangepast aan verschillende contexten.

voorwaarden die betekenisvolle participatie mogelijk maken. De tabel hieronder geeft een voorbeeld van hoe verschillende betrokken partijen kunnen bijdragen aan het monitoringproces in de specifieke context van OpenEmbassy en gemeenten.

Fase in de roadmap	Bijdrage van OpenEmbassy	Bijdrage van de gemeente
Voorbereiden	Een veilige omgeving creëren en het participatieve proces ontwerpen	Vertrouwen opbouwen en het doel van de expertpool duidelijk communiceren
Monitoren	Het gesprek begeleiden, bijvoorbeeld via cultural mediators, en inzichten verzamelen	De voorwaarden creëren waardoor deelname mogelijk wordt
Leren	Bevindingen analyseren en patronen herkennen	Lokale context delen en meedenken over de bevindingen
Aanpassen	Inzichten vertalen naar aanbevelingen	Verbeteringen/aanpassingen overwegen en doorvoeren
Terugkoppelen	Bevindingen delen	Verwachtingen managen en uitkomsten communiceren
Herhalen	De volgende monitoringcyclus begeleiden	Vertrouwen behouden en wederkerigheid versterken

Voorbeeld: het framework gebruiken in de praktijk

Een gemeente wil beter begrijpen hoe het gaat met het mentale welzijn van ontheemde Oekraïners die op een opvanglocatie wonen. De gemeente werkt samen met OpenEmbassy om een expertpool te organiseren.

Eerst draagt de gemeente bij aan **vertrouwen** door duidelijk te communiceren wat het doel van deelname is en bewoners uit te nodigen om mee te doen. OpenEmbassy ondersteunt dit door samen te werken met een cultureel bemiddelaar. Dit zijn ervaren gespreksbegeleiders met een **vergelijkbare culturele achtergrond** als de deelnemers, die zich goed kunnen **verplaatsen in hun ervaringen**. OpenEmbassy zorgt daarnaast voor vertrouwelijkheid en een veilige omgeving voor deelnemers. Dit vormt de basis voor de monitoringssessies.

Tijdens de expertpool worden deelnemers actief betrokken (**participatie**). Zij bespreken welke onderwerpen rond welzijn voor hen het meest relevant zijn en hoe zij deze onderwerpen willen bespreken (**onderhandeling**). Deelnemers benoemen bijvoorbeeld chronische stress als een belangrijk aandachtspunt.

OpenEmbassy analyseert het gesprek en herkent patronen, mogelijke verbeteringen en acties (**leren**). Een mogelijke actie is bijvoorbeeld het delen van informatie over ondersteuning bij stress. De gemeente vult dit aan met lokale context en kijkt welke verbeteringen binnen de opvanglocatie haalbaar zijn. Op basis van deze inzichten worden waar mogelijk acties uitgevoerd. Daarna worden het monitoringproces en de inzichten opnieuw bekeken en wordt het proces aangepast voor de volgende monitoringcyclus (**flexibiliteit**).

Deelnemers worden geïnformeerd over de acties die zijn genomen. OpenEmbassy ondersteunt duidelijke communicatie en helpt verwachtingen te managen. OpenEmbassy draagt bij aan wederkerigheid door gedurende het proces transparant te communiceren en deelnemers te vergoeden voor hun tijd en expertise. De gemeente draagt bij door de uitkomsten van de monitoring

te delen en duidelijk te maken welke inzichten worden opgepakt, welke acties worden genomen en waar eventuele beperkingen liggen.

Het **MEPPP-framework** helpt organisaties om dit monitoringproces op verschillende opvanglocaties te herhalen. Per locatie kunnen andere onderwerpen rond mentaal welzijn naar voren komen, maar de monitoringstructuur blijft hetzelfde. Zo kan participatieve monitoring worden opgeschaald naar meerdere locaties, terwijl er ruimte blijft voor lokale behoeften en ervaringen.

Hoe gebruik je deze praktische gids?

Deze praktische gids bestaat uit 8 onderdelen:

Deel I: De basis

1. Vertrouwen
2. Wederkerigheid

Deel II: PM&E-cyclus

3. Participatie
4. Onderhandeling
5. Leren
6. Flexibiliteit

Deel III: MEPPP-framework

7. Beschrijvende variabelen
8. Analytische variabelen

In deze praktische gids worden de rollen van OpenEmbassy en partnerorganisaties besproken. Dit laat zien hoe verschillende partijen kunnen bijdragen aan betekenisvolle participatie.

Elke sectie van deze praktische gids bestaat uit drie onderdelen:

Doel

Een korte uitleg waarom het onderdeel belangrijk is voor participatieve monitoring in vluchtelingencontext. Lezers die meer uitleg willen over de onderdelen van het framework kunnen de bijbehorende masterscriptie raadplegen.

Belangrijke aandachtspunten

Aanbevelingen gebaseerd op de bevindingen uit het onderzoek. Dit onderdeel geeft concrete manieren om met de aanbevelingen aan de slag te gaan. Het laat zien hoe OpenEmbassy en partnerorganisaties kunnen bijdragen aan betekenisvolle participatie.

Reflectievragen

De reflectievragen in deze gids hebben verschillende doelen voor verschillende betrokken partijen. De reflectievragen bij *Vertrouwen* en *Wederkerigheid* zijn vooral bedoeld voor partnerorganisaties en andere lokale betrokkenen. Deze vragen helpen organisaties nadenken over hoe zij de juiste voorwaarden kunnen creëren voor betekenisvolle participatie. De reflectievragen bij de *PM&E-cyclus* en het *MEPPP-framework* zijn bedoeld voor OpenEmbassy, of voor andere organisaties die het participatieve monitoringproces begeleiden. Deze vragen kunnen worden gebruikt als checklist vóór, tijdens en na monitoringcycli.

Partnerorganisaties, externe betrokkenen en andere begeleidende organisaties worden aangemoedigd om de aanbevelingen aan te passen aan hun eigen context. Daarbij blijven de kernprincipes van **vertrouwen**, **wederkerigheid**, **PM&E** en **MEPPP** belangrijk.

Deel I: De basis

Vertrouwen

Doel

Vertrouwen is de **basis** van participatieve monitoring. Nieuwkomers zijn alleen bereid om gevoelige onderwerpen, zoals welzijn, te bespreken wanneer zij zich **veilig** en **gehoord** voelen. Vertrouwen is nodig voordat betekenisvolle participatie kan plaatsvinden. Vertrouwen is daarom niet alleen een uitkomst van monitoring. Het is een voorwaarde. Zonder vertrouwen kunnen deelnemers ervoor kiezen om niet mee te doen, bepaalde ervaringen niet te delen of sociaal wenselijke antwoorden te geven.

Vertrouwen is een **gedeelde** verantwoordelijkheid. OpenEmbassy draagt bij aan vertrouwen door monitoringactiviteiten op een **cultureel sensitieve** manier te begeleiden en een **veilige ruimte** voor gesprek te creëren. In vluchtelingencontexten kan vertrouwen in overheidsinstanties niet altijd vanzelfsprekend worden verwacht. Begeleidende organisaties zoals OpenEmbassy kunnen helpen om een brug te vormen tussen deelnemers en gemeenten. Zo kan vertrouwen in de loop van de tijd groeien. Partnerorganisaties kunnen vóór, tijdens en na de monitoring bijdragen aan vertrouwen. De reflectievragen hieronder zijn daarom bedoeld voor partnerorganisaties.

Belangrijke aandachtspunten voor partnerorganisaties

Vertrouwen kan op verschillende manieren worden versterkt.

Cultural mediators

Cultural mediators zijn ervaren onderzoekers of gespreksbegeleiders die een **vergelijkbare culturele achtergrond** hebben als de deelnemers. Zij hebben vaak **zelf ervaring met migratie** en met het vinden van hun weg in een nieuwe context. Daardoor kunnen zij zich goed **verplaatsen** in de deelnemers. Cultural mediators bieden meer dan alleen taalondersteuning. Zij kunnen helpen om een veiligere omgeving te creëren waarin deelnemers open kunnen spreken.

Cultural mediators zijn daarom **belangrijke begeleiders** bij het monitoren van welzijn in vluchtelingencontexten. Zij begrijpen zowel de Nederlandse context als de ervaringen van nieuwkomers. Daardoor kunnen zij **culturele verschillen overbruggen** en bijdragen aan een groter gevoel van veiligheid en gehoord worden.

OpenEmbassy traint en werkt vaak met cultural mediators om expertpools te begeleiden en betekenisvolle participatie te ondersteunen. Cultural mediators vertalen dus niet alleen woorden, maar helpen deelnemers ook om ervaringen te delen die moeilijk bespreekbaar kunnen zijn. Hun aanwezigheid kan bijdragen aan meer vertrouwen en openheid tijdens monitoringssessies.

Onafhankelijkheid van locatiemanagement

Deelnemers kunnen terughoudend zijn om open te spreken wanneer monitoringactiviteiten te sterk verbonden lijken met het management van een opvanglocatie. Zij kunnen dan bang zijn dat deelname **negatieve gevolgen** heeft. Het is belangrijk dat deelnemers erop kunnen vertrouwen dat deelname geen negatieve invloed heeft op hun woonomstandigheden of hun relatie met lokale autoriteiten. Daarom moeten monitoringssessies waar mogelijk duidelijk **losstaan van managementstructuren**.

In deze context is OpenEmbassy verantwoordelijk voor het bewaken van de onafhankelijkheid van monitoringactiviteiten. Partnerorganisaties kunnen bijdragen door duidelijk te communiceren dat deelname vrijwillig is en geen invloed heeft op huisvesting of contact met medewerkers. Relevante vragen zijn:

- *Kunnen deelnemers denken dat de monitoringssessie verbonden is aan het management?*

- *Hoe kunnen we de onafhankelijkheid van de sessie zichtbaar en duidelijk maken?*
- *Hoe waarborgen we anonimiteit van deelnemers?*
- *Zijn er mensen aanwezig die invloed kunnen hebben op wat deelnemers durven te delen?*

Veilige omgeving

Deelnemers moeten begrijpen dat deelname **vrijwillig** is en dat het delen van ervaringen **anoniem** gebeurt. Ook moet duidelijk zijn dat deelname geen invloed heeft op huisvesting of andere vormen van ondersteuning.

OpenEmbassy creëert een respectvolle en uitnodigende omgeving. Daarbij wordt benadrukt dat deelname vrijwillig en anoniem is. Gemeenten kunnen dit ondersteunen door de anonimiteit van deelnemers goed te waarborgen. Partnerorganisaties kunnen zichzelf de volgende vragen stellen:

- *Hoe communiceren we duidelijk dat deelname vrijwillig is?*
- *Hoe leggen we uit dat deelname anoniem is?*

Community building

Vertrouwen ontstaat vaak al vóór de sessie begint. Informeel contact, samen eten en mogelijkheden om elkaar te ontmoeten kunnen deelnemers helpen om zich **meer op hun gemak te voelen** tijdens monitoringssessies.

OpenEmbassy investeert in relatieopbouw en herhaald contact met deelnemers. Vertrouwen ontstaat meestal niet pas tijdens een formele monitoringssessie. In deze context zorgt OpenEmbassy bijvoorbeeld voor eten als informeel moment van verbinding voordat de formele sessie begint.

Eerlijkheid over uitkomsten

Vertrouwen kan snel beschadigd raken wanneer organisaties veranderingen beloven die zij niet kunnen waarmaken. Daarom worden OpenEmbassy en gemeenten aangemoedigd om **duidelijk en transparant** te zijn over wat wel en niet beïnvloed kan worden via monitoring.

OpenEmbassy probeert verwachtingen eerlijk en duidelijk te managen en belooft geen dingen die niet realistisch zijn. Partnerorganisaties kunnen bijdragen door te communiceren wat er met de bevindingen gebeurt, welke acties mogelijk zijn en welke beperkingen er zijn. Reflectievragen zijn:

- *Hoe leggen we het doel van de sessie uit?*
 - *Welke misverstanden kunnen ontstaan?*
- *Hoe leggen we uit wat er met de resultaten gebeurt?*
- *Hebben we duidelijk gecommuniceerd wat deelnemers realistisch kunnen verwachten van hun deelname?*

Wederkerigheid

Doel

Wederkerigheid zorgt ervoor dat participatie op langere termijn **betekenisvol** blijft. Monitoring moet geen proces worden waarin organisaties alleen informatie ophalen zonder iets terug te geven. Het moet **niet extractief** zijn. Wanneer deelnemers niet zien hoe hun bijdrage wordt gebruikt, kan hun motivatie om mee te doen afnemen. Wederkerigheid zorgt voor een **relatie** waarin zowel deelnemers als organisaties iets hebben aan het monitoringproces.

Wederkerigheid is een **gedeelde** verantwoordelijkheid. OpenEmbassy draagt bij aan wederkerigheid door transparant te communiceren en de bijdrage van deelnemers te erkennen. Partnerorganisaties kunnen bijdragen door de uitkomsten van monitoringactiviteiten te delen en uit te leggen hoe de

bevindingen worden gebruikt voor besluiten of vervolgstappen. De reflectievragen hieronder zijn bedoeld voor partnerorganisaties.

Belangrijke aandachtspunten voor partnerorganisaties

Wederkerigheid kan op verschillende manieren worden vormgegeven.

Bevindingen terugkoppelen aan deelnemers

Deelnemers moeten **informatie krijgen over de uitkomsten** van monitoringactiviteiten. Dit laat zien dat hun bijdrage serieus is **genomen** en is **gebruikt**.

OpenEmbassy probeert bevindingen en updates tijdens het proces te delen. Partnerorganisaties kunnen bijdragen door de uitkomsten te communiceren en uit te leggen hoe de bevindingen worden gebruikt. Vragen om over na te denken zijn:

- *Hoe kunnen we onze bevindingen terugkoppelen aan deelnemers?*
- *Wie is verantwoordelijk voor het delen van de resultaten?*
- *Hoe snel kunnen we terugkoppeling geven?*
- *Hoe maken we de bevindingen toegankelijk en begrijpelijk?*

Acties en opvolging delen

Waar mogelijk moeten organisaties communiceren welke **acties** zijn genomen naar aanleiding van de monitoringssessies. Dit zorgt voor meer **gelijkwaardigheid in de samenwerking**.

Gemeenten spelen hierin een belangrijke rol door te communiceren welke acties worden overwogen, uitgevoerd of niet haalbaar zijn. Ook wanneer er geen directe actie mogelijk is, helpt uitleggen waarom dit zo is om vertrouwen en wederkerigheid te behouden. Vragen voor partnerorganisaties zijn:

- *Welke acties kunnen realistisch volgen uit deze sessie?*
 - *Waar hebben we invloed op?*
 - *En wat ligt buiten onze invloed?*
- *Hoe communiceren we deze acties?*
- *Kunnen we deelnemers op de hoogte houden van de voortgang?*
 - *Zo ja, hoe doen we dat?*
- *Wat doen we als er geen directe actie mogelijk is?*

Erken de bijdrage van participanten

Participatie kost **tijd**, **moeite** en soms ook **emotionele energie**. Erkenning kan verschillende vormen hebben, zoals waardering, een bedankje, een certificaat of een cadeaubon. Waar mogelijk kunnen deelnemers zelf ook meedenken over welke vorm van erkenning zij passend en betekenisvol vinden. OpenEmbassy erkent de bijdrage van deelnemers door cadeaubonnen te geven voor hun tijd en inzet en reiskosten te vergoeden. Daarnaast erkent OpenEmbassy deelnemers als experts door ervaring. Hun expertise komt voort uit geleefde ervaring en dagelijkse realiteit. Daarmee zijn zij experts over hun eigen leven en over de onderwerpen die besproken worden. Reflectievragen voor OpenEmbassy zijn:

- *Wat willen deelnemers ontvangen als erkenning?*
 - *Hoe kunnen we dit bieden?*

Verwachtingen managen

Wederkerigheid betekent niet dat elk probleem opgelost kan worden. Het betekent wel dat organisaties **transparant** zijn over wat er na de sessie **wel** en **niet** kan gebeuren.

OpenEmbassy probeert verwachtingen eerlijk te managen gedurende het hele proces.

Partnerorganisaties kunnen bijdragen door duidelijk te communiceren over wat er realistisch beïnvloed kan worden via beleid. Vragen om op te reflecteren zijn:

- *Welke verwachtingen kunnen deelnemers hebben?*
 - *Welke verwachtingen kunnen we waarmaken?*

- *Welke verwachtingen kunnen we niet waarmaken?*
- *Hebben we realistische verwachtingen gecommuniceerd?*
- *Hoe communiceren we dit eerlijk?*

Deel II: PM&E-cyclus

Participatie

Doel

Participatie betekent dat mensen worden betrokken als **experts door ervaring**. Het doel is niet alleen om informatie te verzamelen, maar om **ruimte te maken** voor deelnemers om hun perspectieven, zorgen en prioriteiten te **delen**. Betekenisvolle participatie helpt ervoor te zorgen dat monitoring echt aansluit bij de geleefde ervaringen van deelnemers, in plaats van bij aannames van organisaties.

In deze context faciliteert OpenEmbassy participatie door ruimte te creëren voor dialoog en ervoor te zorgen dat deelnemers hun ervaringen op een veilige en betekenisvolle manier kunnen delen. De reflectievragen hieronder zijn bedoeld voor OpenEmbassy en helpen om participatie verder mogelijk te maken.

Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy

Inclusieve participatie

Monitoringssessies moeten **toegankelijk zijn voor iedereen** die wil deelnemen. Denk aan taal, timing, locatie en mogelijke drempels voor deelname. Reflectievragen zijn:

- *Wie wordt mogelijk uitgesloten van deelname?*
 - *Wat zijn de drempels?*
- *Hoe kunnen we deelname toegankelijker maken?*
 - *Hoe kunnen we deze drempels verkleinen?*

Een veilige ruimte creëren voor verschillende stemmen

Niet iedereen voelt zich **prettig** bij dezelfde manier van spreken. Sommige deelnemers geven misschien de voorkeur aan groeps gesprekken, terwijl anderen zich veiliger voelen in kleinere groepen of via creatieve werkvormen. Het is belangrijk om bij het ontwerpen van een sessie rekening te houden met deze verschillen. Vragen om op te reflecteren zijn:

- *Hoe kunnen we rekening houden met verschillende manieren van communiceren?*
- *Zijn er andere manieren waarop deelnemers hun ervaringen kunnen delen?*
- *Wat kan mensen tegenhouden om open te spreken?*
 - *Wat kan onze rol hierin zijn?*

Deelnemers erkennen als experts door ervaring

Deelnemers hebben **unieke kennis** over hun eigen welzijn en dagelijkse realiteit. Monitoring moet ruimte maken voor deze ervaringen en niet alleen gericht zijn op vragen vanuit de organisatie.

Relevante vragen zijn:

- *Wat kunnen we leren van deelnemers dat we niet uit rapporten of enquêtes kunnen halen?*
- *Hoe voorkomen we dat we aannames doen over de ervaringen van deelnemers?*
- *Hoe kunnen deelnemers invloed hebben op het gesprek en niet alleen reageren op vragen?*

Onderhandeling

Doel

Onderhandeling betekent dat **gezamenlijk** wordt bepaald wat besproken en gemonitord moet worden. Organisaties kunnen thema's uit eerdere onderzoeken of monitoringcycli gebruiken als startpunt. Toch moeten deelnemers de mogelijkheid hebben om het **gesprek te beïnvloeden** en **onderwerpen in te brengen** die voor hen belangrijk zijn. Dit zorgt voor meer **partnerschap** tussen organisaties en deelnemers.

OpenEmbassy begeleidt de expertpool op een cultureel sensitieve manier en probeert dicht bij de prioriteiten van deelnemers te blijven. De reflectievragen hieronder zijn bedoeld voor OpenEmbassy en helpen om onderhandeling tijdens monitoring mogelijk te maken.

Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy

Begin bij de prioriteiten van deelnemers

Deelnemers benoemen vaak **zorgen** die organisaties over het hoofd zien of nog niet kennen. Daarom is het belangrijk om **samen te onderzoeken** wat deelnemers belangrijk vinden om te bespreken. Organisaties moeten **voorkomen dat zij ervan uitgaan** dat hun eigen ideeën en prioriteiten automatisch overeenkomen met die van deelnemers. Wanneer vertrouwen en wederkerigheid over meerdere monitoringcycli groeien, kunnen deelnemers geleidelijk een grotere rol krijgen in het bepalen van de agenda en de gespreksonderwerpen. Vragen zijn:

- *Wat is ons doel met monitoring? Hoe houden we ruimte voor de prioriteiten van deelnemers?*
- *Waar willen deelnemers over praten?*
 - *Hoe kunnen we daarachter komen?*
- *Welke onverwachte onderwerpen kunnen naar voren komen?*

Onderwerpen op een cultureel sensitieve manier bespreken

Sommige onderwerpen, zoals mentaal welzijn, kunnen een **gevoelig onderwerp** zijn en in sommige contexten taboe zijn. Deelnemers voelen zich soms prettiger bij het bespreken van ervaringen, uitdagingen en dagelijks leven dan bij directe vragen over mentale gezondheid of welzijn. **Het aanpassen van taal en vragen** aan het perspectief van deelnemers kan helpen om betekenisvollere gesprekken te voeren. Relevante vragen zijn:

- *Hoe praten deelnemers zelf over welzijn?*
- *Hoe kunnen we welzijn op een cultureel sensitieve manier bespreken?*
- *Hoe kunnen we onze taal aanpassen aan het perspectief van deelnemers?*

Balans tussen organisatiebehoeften en deelnemersbehoeften

Organisaties hebben vaak specifieke ideeën over monitoring en de gewenste uitkomsten. Tegelijkertijd moet participatieve monitoring ook ruimte maken voor de **belangen en zorgen van deelnemers**. Betekenisvolle dialoog vraagt om een balans tussen beide perspectieven. Relevante vragen zijn:

- *Welke onderwerpen zijn belangrijk voor de gemeente?*
- *Welke onderwerpen zijn belangrijk voor deelnemers?*
- *Hoe kunnen we beide perspectieven in balans brengen?*

Leren

Doel

Het doel van monitoring is niet alleen om informatie te verzamelen, maar ook om ervan te **leren**. Door patronen te herkennen en te reflecteren op ervaringen, kunnen organisaties de behoeften van deelnemers **beter begrijpen** en ondersteuning in de loop van de tijd verbeteren. Leren helpt om gesprekken om te zetten in **praktische verbeteringen en acties**. In deze context speelt OpenEmbassy een centrale rol in het herkennen en interpreteren van bevindingen. Om bevindingen goed te interpreteren, zijn passende begeleiding en analytische vaardigheden nodig. Zo kunnen ervaringen van deelnemers worden vertaald naar betekenisvolle inzichten. Gemeenten kunnen deze inzichten gebruiken om lokale behoeften beter te begrijpen. De reflectievragen hieronder zijn bedoeld voor OpenEmbassy en helpen om leren te versterken.

Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy

Patronen herkennen tussen sessies

Deelnemers beschrijven vaak vergelijkbare uitdagingen in verschillende monitoringssessies. Door **terugkerende thema's** te herkennen, kunnen organisaties verder kijken dan losse verhalen. Dit helpt om bredere problemen te zien die aandacht nodig hebben. Het kan organisaties helpen prioriteiten te stellen en beter te begrijpen wat welzijn op verschillende locaties beïnvloedt.

! Tegelijkertijd is het belangrijk om **individuele ervaringen niet over het hoofd te zien**. Gevoelige onderwerpen, zoals welzijn, zijn heel persoonlijk. Deelnemers kunnen dezelfde situatie op verschillende manieren ervaren. Individuele verhalen kunnen daarom waardevolle inzichten geven, ook wanneer ze geen breed patroon laten zien. Organisaties moeten proberen te leren van zowel terugkerende thema's als unieke ervaringen. Vragen om op te reflecteren zijn:

- *Welke onderwerpen worden vaak genoemd?*
 - *Zien we dit op meerdere locaties?*
- *Wat betekenen de terugkerende thema's? Wat is het meest urgent?*
- *Wat kunnen we leren van individuele ervaringen die minder vaak worden genoemd?*

Samen reflecteren op bevindingen

Als organisatie kan je beter leren wanneer **verschillende perspectieven** worden meegenomen. Begeleiders, medewerkers en deelnemers kunnen ervaringen allemaal anders interpreteren. Door bevindingen samen te bespreken, ontstaat een **vollediger beeld** van wat deelnemers ervaren. Vragen zijn:

- *Wie moet of kan betrokken worden bij het interpreteren van de bevindingen?*
- *Nemen we verschillende perspectieven mee?*
 - *Hoe kunnen we dit organiseren?*

Bevindingen vertalen naar actie

Monitoring wordt betekenisvol wanneer inzichten worden gebruikt om **de praktijk te verbeteren**. Voor deelnemers is het belangrijk om te zien dat het delen van ervaringen kan bijdragen aan verandering. Dit sluit aan bij **wederkerigheid**. Organisaties moeten daarom nadenken over welke verbeteringen realistisch kunnen voortkomen uit de bevindingen. Belangrijke vragen zijn:

- *Welke acties kunnen we nemen op basis van deze bevindingen?*
- *Wat kunnen we morgen al doen?*
- *Wat vraagt om een langetermijnaanpak?*

Voortgang regelmatig bekijken

Het bijhouden van geleerde lessen helpt organisaties om **kennis op te bouwen**. Het ondersteunt ook leren tussen verschillende locaties en monitoringcycli. Daardoor wordt het makkelijker om succesvolle aanpakken of uitdagingen te herkennen. Tegelijkertijd helpt het regelmatig terugkijken op bevindingen om te **beoordelen** of acties effect hebben gehad. Omdat welzijn niet statisch is, is doorlopende reflectie nodig om monitoring relevant te houden. Vragen om op te reflecteren zijn:

- *Wat hebben we geleerd van deze monitoringcyclus?*
 - *Wat moeten we hetzelfde doen of anders doen bij een volgende keer?*
- *Hoe kunnen we geleerde lessen delen met andere locaties of organisaties?*
- *Hebben de genomen acties het gewenste effect gehad?*
 - *Waarom wel of niet?*
- *Welke nieuwe inzichten zijn naar voren gekomen?*

Flexibiliteit

Doel

Gevoelige onderwerpen, zoals mentaal welzijn, worden beïnvloed door **veranderende** persoonlijke, sociale en politieke omstandigheden. Voor Oekraïners kunnen ontwikkelingen in de oorlog en veranderingen in verblijfsbeleid invloed hebben op hun welzijn. Flexibiliteit helpt organisaties om te **reageren** op deze veranderende realiteit, terwijl het monitoringproces wel duidelijk en consistent blijft. In deze context is OpenEmbassy verantwoordelijk voor het aanpassen van de aanpak aan de prioriteiten van deelnemers. De reflectievragen hieronder zijn bedoeld voor OpenEmbassy en helpen om na te denken over flexibiliteit.

Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy

Monitoren aanpassen aan de groep

Welzijn is een gevoelig onderwerp en niet iedereen voelt zich prettig bij dezelfde manier van bespreken. Sommige groepen geven misschien de voorkeur aan open gesprekken, terwijl andere groepen zich prettiger voelen bij creatieve werkvormen. Dit hangt samen met het creëren van een veilige ruimte voor verschillende stemmen onder het principe van participatie. Flexibiliteit gaat vooral over **het vermogen om het monitoren aan te passen** wanneer omstandigheden, groepsdynamiek of behoeften van deelnemers veranderen. Relevante vragen zijn:

- *Wat is er veranderd sinds de vorige monitoringcyclus?*
 - *Moeten we de begeleidingsmethode aanpassen?*
 - *Op welke manier?*

Reageren op veranderende omstandigheden

Welzijn kan worden beïnvloed door nieuwe ontwikkelingen of veranderende situaties. Monitoring moet daarom **kunnen inspelen op nieuwe zorgen** en prioriteiten wanneer die ontstaan.

Reflectievragen zijn:

- *Zijn er recente ontwikkelingen die invloed hebben op deelnemers?*
- *Hoe gaan we om met nieuwe zorgen die naar voren komen?*

Deel III: MEPPP-framework

Doel

Het doel van het MEPPP-framework is om participatieve monitoring op te kunnen **schalen**, terwijl er aandacht blijft voor de lokale context. In plaats van de uitkomsten te standaardiseren, standaardiseert MEPPP de manier waarop monitoringactiviteiten worden georganiseerd en vastgelegd. Daardoor kunnen organisaties monitoringactiviteiten tussen verschillende locaties vergelijken, terwijl de gesprekken **relevant blijven voor lokale ervaringen**.

Net als het principe flexibiliteit binnen PM&E erkent MEPPP dat welzijn en prioriteiten van deelnemers in de loop van de tijd kunnen veranderen. Geïnspireerd door de dolfijnmetafoor moedigt het framework organisaties aan om regelmatig “boven water te komen”, te reflecteren op bevindingen en de aanpak aan te passen wanneer omstandigheden veranderen. In deze context onderzoekt OpenEmbassy hoe participatieve monitoring op een meer consistente en schaalbare manier kan worden toegepast. De reflectievragen in dit deel kunnen daarom worden gebruikt als praktische checklist om deze ontwikkeling te ondersteunen.

Belangrijke aandachtspunten en reflectievragen voor OpenEmbassy

Beschrijvende variabelen: een vaste monitoringstructuur creëren

Beschrijvende variabelen zorgen voor een **gedeelde structuur** tussen monitoringssessies. Door informatie vast te leggen, zoals het aantal deelnemers, de begeleidingsmethode en andere kenmerken van het proces, wordt het makkelijker om monitoring te organiseren, ervaringen te vergelijken en kennis op te bouwen. **Consistentie** in het proces helpt deelnemers ook om te weten wat zij kunnen verwachten. Tegelijkertijd blijft er ruimte voor verschillen in gesprekken tussen locaties en sessies. Vragen om over na te denken zijn:

- *Welke onderdelen van het monitoringproces moeten op verschillende locaties hetzelfde blijven?*
- *Hoe zorgen we ervoor dat begeleiders of cultural mediators een vergelijkbare aanpak gebruiken?*
- *Wat is nodig om het monitoringproces op een andere plek te herhalen?*
- *Hoe behouden we consistentie zonder te star te worden?*
- *Hoe vaak moeten we monitoren in onze context?*

Analytische variabelen: ruimte maken voor lokale ervaringen

Terwijl het proces duidelijk en vergelijkbaar blijft, moeten de ervaringen en prioriteiten van deelnemers de inhoud van de monitoringssessies bepalen. Door ruimte te maken voor **lokale zorgen** blijft monitoring relevant en betekenisvol. Vragen om op te reflecteren zijn:

- *Hoe zorgen we ervoor dat deelnemers onderwerpen kunnen inbrengen die voor hen belangrijk zijn?*
- *Hoe kunnen we lokale omstandigheden meenemen in het gesprek?*
- *Hoe creëren we genoeg ruimte voor contextspecifieke ervaringen?*
- *Welke variabelen kunnen we standaardiseren om te vergelijken met andere locaties?*

Documenteren: leren tussen locaties

Een van de sterke punten van MEPPP is dat organisaties kunnen **leren** van verschillende locaties. Door ervaringen te **vergelijken**, kunnen terugkerende uitdagingen en succesvolle aanpakken worden herkend. Dit ondersteunt voortdurende verbetering van monitoringpraktijken. Het versterkt ook het vermogen om te reageren op veranderende omstandigheden en betekenisvolle verandering mogelijk te maken. Om leren tussen locaties te ondersteunen, moeten organisaties zowel beschrijvende variabelen, zoals het aantal deelnemers, als analytische variabelen, zoals belangrijke thema's, vastleggen. Het framework schrijft niet precies voor hoe data moeten worden opgeslagen of

gerapporteerd. Het moedigt organisaties vooral aan om transparante en consistente werkwijzen te gebruiken die passen bij hun eigen context. Relevante vragen zijn:

- *Welke overeenkomsten zien we tussen locaties?*
- *Welke succesvolle aanpakken kunnen ook ergens anders worden gebruikt?*
- *Wat kunnen we leren van inzichten uit andere monitoringcycli of locaties?*

Afsluitende opmerkingen

Het Trust-Reciprocity Monitoring Framework is ontwikkeld om expertpools te ondersteunen door middel van doorlopende gesprekken met nieuwkomers. In plaats van een vaste meting van welzijn te bieden, geeft het framework een **gestructureerd proces**. Via dit proces kunnen OpenEmbassy en partnerorganisaties **leren** van geleefde ervaringen, **reageren** op nieuwe behoeften en ondersteuning in de loop van de tijd **verbeteren**. OpenEmbassy faciliteert participatie door ruimte te maken voor dialoog en ervoor te zorgen dat nieuwkomers hun ervaringen op een betekenisvolle en veilige manier kunnen delen. Partnerorganisaties kunnen participatie ondersteunen door te helpen de voorwaarden te creëren die deelname mogelijk maken.

Wat het framework doet

Het framework helpt organisaties die betrokken zijn bij expertpools, hier uitgelegd aan de hand van OpenEmbassy en partnerorganisaties, om:

- voorwaarden te creëren voor betekenisvolle participatie via **vertrouwen** en **wederkerigheid**;
- **doorlopende** expertpools over welzijn en dagelijkse ervaringen mogelijk te maken;
- geleefde ervaringen te vertalen naar bruikbare inzichten;
- ondersteuning en diensten aan te passen door voortdurend **leren** en terugkoppelen;
- expertpools op verschillende locaties te **herhalen**, met aandacht voor de lokale context;
- **duidelijk te maken** hoe OpenEmbassy en partnerorganisaties kunnen bijdragen aan participatieve monitoring.

Wat het framework niet doet

Het framework doet niet het volgende:

- mentale gezondheidsproblemen diagnosticeren;
- professionele psychologische ondersteuning vervangen;
- organisatieverandering of beleidsverandering garanderen;
- bestaande machtsverschillen tussen deelnemers en organisaties volledig wegnemen.

In plaats daarvan creëert het framework mogelijkheden voor dialoog en leren. Dit kan besluitvorming ondersteunen.

Voorwaarden voor succes

Voor een betekenisvolle toepassing van het framework zijn verschillende voorwaarden belangrijk:

- Partnerorganisaties moeten bereid zijn om waar mogelijk **iets met de bevindingen te doen**.
- Deelnemers moeten het monitoringproces ervaren als **veilig, vrijwillig en onafhankelijk**.
- **Informeel vertrouwen** opbouwen moet al vóór een monitoringssessie beginnen.
- Bevindingen moeten worden **teruggekoppeld aan deelnemers**.
- Monitoring moet worden gezien als een **doorlopend proces**, en niet als een eenmalige sessie.

Zonder deze voorwaarden bestaat het risico dat participatie vooral symbolisch wordt, in plaats van echt betekenisvol.

Het Trust-Reciprocity Monitoring Framework moet worden gezien als een **hulpmiddel** om te leren, niet als een instrument om controle uit te oefenen. Het doel is niet om definitieve antwoorden over welzijn te geven, maar om momenten te creëren waarop organisaties opnieuw **“boven water komen”** voor dialoog en reflectie. Welzijn wordt voortdurend beïnvloed door veranderende persoonlijke, sociale en politieke omstandigheden. Daarom vraagt betekenisvolle monitoring om organisaties die **blijven reageren op veranderingen** en bereid zijn om **samen met deelnemers te leren**. Wanneer vertrouwen en wederkerigheid worden gezien als doorlopende verplichtingen, en

niet als losse activiteiten, kan monitoring een **waardevol proces** worden om geleefde ervaringen beter te begrijpen en ondersteuning in de loop van de tijd te verbeteren.